

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2012:31 av Ylva Nork m.fl. (V) om att införa fri tandvård till och med 21 års ålder

Föredragande landstingsråd: Filippa Reinfeldt

Ärendebeskrivning

Ylva Nork m.fl. (V) har lämnat en motion om att införa fri tandvård till och med 21 års ålder.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsstyrelsens motivering

Landstinget ansvarar för tandvård för barn och ungdomar. Tandvården är avgiftsfri för barn och ungdomar till och med det år då man fyller 19 år. Därefter betraktas man som vuxen och omfattas av det statliga stödet för vuxentandvården.

Den 1 juli 2008 trädde lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd i kraft. Med det nuvarande tandvårdsstödet finns två huvudsakliga mål. Det första målet är att bibehålla en god tandhälsa för de med inga eller små tandvårdsbehov. Det andra målet är att göra det möjligt för personer med omfattande tandvårdsbehov att få kostnadseffektiv vård utifrån sina behov till en rimlig kostnad.

Försäkringskassan har låtit utföra en kvalitativ studie i form av fokusgruppsintervjuer. Bland 20–29-åringarna i fokusgruppen anser man att det är dyrt att gå till tandvården och man skulle gå oftare om det vore billigare. Avgörande för att gå till tandvården är dock om man får en kallelse, blir man inte kallad är det lätt att man inte besöker tandvården. Det upplevs också som att pengar läggs ut i onödan vid besök i tandvården, då det visar sig att det inte finns några problem med tänderna.

Fokusgruppsintervjun visar också att man samtidigt har en ganska dålig uppfattning om vad det faktiskt kostar. Enligt fokusgruppsintervjun, har 20–29-åringarna, förutom de ekonomiska argumenten, också en hel del emotionella argument till att inte gå till tandvården. Bland annat upplever många att tandvårdsbesök ofta är förknippat med obehag och skam över att man inte skött sina tänder bättre samt att man känner oro långt i förväg och att det kommer att göra ont.

Unga mellan 20 – 29 år får ett fördubblat tandvårdsstöd, det vill säga 300 kr per år. För de allra flesta unga räcker det med att besöka tandvården vartannat år för kontroll av tandhälsan och stöd för egenvården. Det innebär att det statliga tandvårdsbidraget nära nog motsvarar vad en tandvårdsundersökning vanligen kostar.

I Försäkringskassans rapport (2011) känner mindre än hälften av 20–29-åringarna till existensen av allmänna tandvårdsbidraget. Män känner generellt till allmänna tandvårdsbidraget i lägre grad än kvinnor. Samma studie visar också att de som känner till tandvårdsbidraget har bristfälliga kunskaper om vad bidraget innebär.

Det är inte heller ovanligt att unga vuxna flyttar från sin hemort för studier eller arbete på annan ort och därför bryter den kontinuerliga kontakt de haft med sin tandläkare under barn- och ungdomsåren.

Det är viktigt att alla aktörer ser över hur de på bättre sätt kan nå ut till unga vuxna. Här har tandvårdens aktörer ett stort ansvar att tillsammans med patienten lägga upp en individuell tandvårdsplan, som kan överföras till den fortsatta tandvården. Även från landstingets sida är det viktigt att kontinuerligt förbättra informationen, inte minst under det sista tandvårdsbesöket i den fria barntandvården. Därför har en särskild skrivning förts in i förfrågningsunderlaget för barn- och ungdomstandvård att vårdgivare inom barn- och ungdomstandvården ska lägga särskild vikt vid att informera 19-åringar om det statliga tandvårdsstödet regler. Syftet är att få unga vuxna, efter den avgiftsfria barn- och ungdomstandvårdens slut, att fortsätta att regelbundet besöka tandvården.

Landstinget har ett tydligt ansvar för barn- och ungdomstandvården fram till 19-års ålder. Därefter inträder det statliga tandvårdsstödet. Det är därför rimligt att hävda att synpunkter som rör vuxnas tandvårdsstöd, gällande såväl nivåer som åldersgränser, bör riktas mot staten och inte mot landstinget.

Beslutsunderlag

1. Landstingsstyrelsens ojusterade protokollsutdrag den 4 februari 2014, § 17 med MP-ledamöternas reservation och V-ledamotens muntliga reservation. Protokollet justeras den 17 februari 2014
2. Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 8 januari 2014
3. Motion 2012:31
4. Hälsa- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 11 december 2013, § 17, med MP-ledamotens reservation och V-ledamotens muntliga reservation
5. Programberedning för tandvårds protokollsutdrag den 5 december 2013, § 6, med MP-ledamotens särskilda uttalande
6. Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 15 oktober 2013